

տոնէութիւնը և ուսուցչութիւնը, պատշաճ հանդիսութեամբ կարգով տուած երկու կոնգրէսները, և քննարկութեան խօսքերով անձամբ յանձնեց զանոնք երկու սրբապան արքեպիսկոպոսներուն, որոնց յետոյ շնորհաւորութեան յարգանք մատուցին բոլոր ներկաները:

Ս. Պատրիարք Հայրը ժամանակին ընդարձակ տեղեկագրութիւն զրկած ըլլալով ի Ս. Էջմիածին՝ հազելոյս Բարգէն կաթողիկոսի հիւանդութեան, մահուան, յուղարկաւորութեան եւայն մասին, Ն. Վ. Ամենայն Հայոց Սրբազնագոյն Հայրապետը Հոկտ. 24 թուակիր պատասխանով կը յայտնէ թէ այդ գրութիւնը «Մենք կարգացիք խորունկ վշտով և կակիծով, զի ի դէմս հանգուցեալին Հայ եկեղեցին դիպուեցաւ իր արժանաւորագոյն հոգեւորականներէրէ մէկէն, Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութիւնը՝ իր հմուտ եւ կարող ղեկավարէն, իսկ ծերունադարձ Տ. Սահակ Կաթողիկոսը՝ իր աշուտըջ եւ հաւատարիմ լծակցէն, որ բարեխղճութեամբ եւ հաւատարմութեամբ կատարում էր իր պարտականութիւնը հանդէպ Սիւրբոյ Հայութեան: ... «Մխիթարութեմ ենք և շնորհակալ, որ անձամբ ներկայ լինելով՝ թէ՛ յայտնել էք Մեր վշտակցութիւնը Տ. Սահակ Կաթողիկոսին եւ թէ՛ նախազանել էք յուղարկաւորութեան եւ թաղման տխուր հանդէսներին, կատարելով Ձեր վերջին պարտականութիւնը հանդէպ Մեր եւ Ձեր օժանկից եղբայրը, միաժամանակ աւելի եւս հանդիսաւորելով տխուր արարողութիւնները»:

«Յուլիսի 12ին (կիրակի օր) Մեր ներկայութեամբ, հաւատացեալ խուռն բազմութեամբ լեցուն Մայր Տաճարում՝ հանդուցեալի յիշատակին Ս. Պատարագ մատուցուեցաւ, զամբանական արտասանուեց եւ ապա Հոգեհանգստեան պաշտոն կատարուեցաւ. որ շարունակուեցաւ մինչև յաղորդ կիրակին: Այլ և Մեր կարգադրութեան համաձայն բոլոր թեմերում հանգուցեալի յիշատակին հոգեհանգստեան կարգ է կատարուած: Ազօթում ենք մարգասէր Փրկչին, որ հանգուցեալի հոգեւոր հանգիստ և երկնից արքայութիւն պարգեւէ եւ Ամենապատուութեանը արեւատուութիւն շնորհէ»:

Ս. ՅԱՎՈՐԻ ՆԵՐՍԷՆ

ԱՄՍՈՐԵԱՅ ԼՈՒՐԵՐ

Անցեալ Նոյեմբեր ամսուան ընթացքին, Ս. Աթոռոյ Պօրէն Ժողովը ութ, իսկ հօգե. Գեոր. Առեմուն՝ եօթ անգամներ նիստ ունեցաւ:

● Կիր. 1 Նոյ. — Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Տարուսիւն, ուր քարոզից Տ. Սեդուրէ Վրդ., զի որ ըստ Աստուծոյն տրամուսխու է, ապաշխարութիւն ի փրկութիւն առանց զղջանալոյ գործէ, իսկ աշխարհի տրամուսխու մահ գործէ (Թ. Կոր. Ե. 10) բնաբանով: Բացառութիւն թէ երկու տեսակ տրամուսխու կայ, առաջինին աղբիւրն է Աստուծոյ սէրը, որուն համար մարդ ինքզինքը կ'ենթարկէ տառապանքի. իսկ երկրորդին է աշխարհի և իր առաւ փայլքներուն անսանձ սէրը: Առաջին պարագային, իր յանձն առած նեղութիւններուն համար մարդ չի զղջար ըսաւ. վասնզի կը զգայ թէ անոնք երանական բան մը կ'աւելցնեն իր մէջ. իսկ երկրորդ պարագային, հետզհետէ կ'ընկճուի իր հետապնդած նպատակներուն աղիտարի հետ անքննելու տակ:

● Եր. 7 Նոյ. — Ս. Պատարագը Հայրը կ'սօրէն քիչ առաջ. իր հետեւորդներով, վերագործաւ Հայեպէ: Միաբանութիւնը Ն. Ալեհապատուութիւնը ընդունեց վանքի մեծ դռակէն և առաջնորդեց Պատարագբան:

Բացառութիւնը տեւեռ տանուէկ օր, երբը կատարուած էր երեք օրուան մէջ, Հայֆա-Պէրուս-Թրիպոլի-Լաթաքիա-Անտիոք գիծով: Գիշերած էր միայն Յրեղոյի և Լաթաքիոյ մէջ, ուր ժամանակ ունեցած էր տեսնելու Ժողովուրդը, և քարոզելու: Անտիոքի մէջ ցերեկ մը հիւրընկալուեալ էր Տ. Խաչ Սրբազանէն: Նիքոս օր մնացած էր Հայեպ. ուր քարոզած էր չորս անգամ և Նոյ. 1ի կիրակիին պատարագած, ի հանդիստ հոգալու օրացեալ Տ. Բարգէն վեհին: Ամէն տեղ գտած էր սէր և պատուաբար ընդունուելութիւն Ժողովուրդէն, Ժողովներէն, և Առաջնորդներէն: Հայեպի մէջ վայելած էր Տ. Արտաւազ Սրբազանի սէրը և Ալեյ. Պարսն Ա. Մաղլուսեանի սիրալի տաղանդականութիւնը: Վերադարձը տեղի ունեցած էր չորս օրուան մէջ, Համա-Հոմա-Թրիպոլի-Պէրուս-Անթիպիս-Թիր (Տիրուս) — Հայֆա գիծով: Հոմաի մէջ այցելած էր հայ Ժողովուրդին և Ասորց Ս. Պատրիարքին: Նոյնպէս Թիրի մէջ այցելած էր եկեղեցի և վարժարան. Պէրուսի մէջ այցելած էր Տ. Զաւէն Սրբազանին, որ քանի որ օր առաջ Պաղատանէ հասած և փոխադրուած էր Ամերիկեան Հիւանդանոց: Անթիպիս մնացած էր երկու քիչեր և ցերեկ մը, այցելելով Տ. Սահակ վեհին, Տ. Պէտրոս և Տ. Նիլէն Սրբազաններուն, և վայելելով ամէնուհ թանագին հոգածութիւնը. այցելած էր Դպրեպետի դասերուն, և տեղեկացած՝ Հաւատարմութեան յոյժ սրտապնդելի դրութեան:

Վերադարձի երեկոյին իսկ՝ հանդիսապետեց
եշխաշափառայի թափօրին ի Ս. Յարութիւն, աբ,
վաղուան Գիւտ խալի տօնին առթիւ, կիրակա-
մուտի պաշտամունքը կատարուեցաւ մեր Սուրբ
Գրիգոր Լուսաւորչի հիմաւուրց Եկեղեցիին մէջ:

Գիշերը, դարձաւ, նախագահեց Տ. Մեղրոյ
և Տ. Մկրտիչ Սրբազաններու Աբեղութեան կօն-
գակներու առթիւ կատարուած եղբայրական
առանին հանդիսաւորութեանց:

● Կիր. 8 Նոյ. (Դիւս Ոսլ) — Առաւօտեան և
գիշերային ժամերգութիւնը և Ս. Պատարադի
մատուցում տեղի ունեցան Ս. Յարութեան Տա-
ճարի Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Եկեղեցւոյ մէջ: Ս.
Պատարադը քարոզիչ օրուան տօնին առթիւ, և
ժողովուրդին աւետեց երկու Սրբազան Հայ-
րերուն Աբեղութեան պատմւոյ արժանանալու ի
վերջոյ իր գլխաւորութեամբ կատարուեցան Կե-
նաց ժայռի մասանց մեծահանգը թափօրով
երկոյ շրջաբերութիւնը Ս. Յարութեան Տաճա-
րին մէջ, Ս. Գերեզմանին շուրջը, ի ներկայա-
ւորեան խուռն բազմութեան Յայտապարհ և
ներգաշնակ էին երգեցողութիւնները, օրոնք ե-
ղան մանակութեամբ Միաբանութեան, ժա-
ռանգաւոր սանուց և Սրբոց Թարգմանչաց վաթ-
սարանի ժանկանց:

● Բշ. 9 Նոյ. — Տ. Մեղրոյ Սրբազան եւ Տ.
Սիրն և Տ. Տիրայր Վարդապետք Յուպէլ գացին
վանական գործով, և երեկոյին դարձան:

— Սրբազանքի Աստուածաբանական Հա-
մալոյրանի ուսուցչներէն Բրօք, Գլովիլ, որ
շարիթ օր այցելած էր Ս. Պատարադին, այս
երեկոյ թանխոսեց Ընծայաբանի որակին մէջ:

● Դշ. 11 Նոյ. — Մեծ Պատերազմի Ձինադա-
դարի տարեդարձին առթիւ, բոտ ամբարութեան,
Հոգեհանգիստ կատարուեցաւ Մայր Տաճարին
մէջ: Ս. Պատարադը հակիրճ ուղեւոր մը ըրաւ,
մաղթելով որ խաղաղութեան տարեդարձին զու-
ղադիպող ժամանումն ի Պաշտօնին՝ Արքայական
Յանձնախումբին, խաղաղաբեր ըլլայ Ս. Երկրին
քաղաքական կացութեան համար:

— Տ. Կիրեղ և Տ. Հայրիկ Վարդապետք դա-
ցին ներկայ գտնուել Ձինադարական Գերեզմա-
նատան մէջ կատարելի հոգեհանգստեան պաշ-
տօնին, յանուն Ս. Պատարադը Հօր ժողկեպոսկ
խաչ մը ևս տանելով:

● Եշ. 12 Նոյ. — Ս. Պատարադը, ընկերակ-
ցութեամբ Տ. Կիրեղ Վրդ. Ն. Վ. Բարձր Գա-
միւրէի պարանոցը գնաց և ներկայ գտնուեցաւ
Արքայական Յանձնաժողովի դռնաբանաց քաց.
ման արարողութեան:

● Եր. 14 Նոյ. — Գիշերը Ընծայաբանի որա-
նին մէջ բանախօսեց Տ. Շնորհ Արեւիյ, ներկն
էր շնորհաւոր կեանքը:

● Գիր. 15 Նոյ. — Մայր Տաճարին մէջ քա-
րոզեց Տ. Տիրան Վրդ. Խոսելով հոգեական օրը-
րութեան վրայ, ընդլայնեց ճգնական կեանքին

ըմբռնումը՝ իր լաւագոյն առումին մէջ, բացա-
րելով տարբարութիւն հոգիին մէջն գաղափարը,
եղբայրացուց թէ որբութիւնը գործ մը ըլլալէ
առաջ պէտք է վիճակ մը ըլլայ, այսինքն մարդ
պէտք է ուրբ ըլլայ ինքն իր մէջ, կարենալու
համար աստուածային որբութեան միջնորդ մը
ըլլալ, ևն.:

● Դշ. 18 Նոյ. — Տ. Ասողիկ Վրդ., որ Հոգեւոր
Հովիւ կարգուած է Խարպիւնի Հայոց, Յուպէլէն
եկաւ, նախնական պատրաստութեանց համար:

● Եշ. 19 Նոյ. — Ս. Պատարադը, Տ. Ասողիկ
Վրդ. և Տ. Շնորհ և Տ. Արթուր Արեւիյաներու
հետ Երիթով անցուց օրը:

Ուր. 20 Նոյ. — Հրեշտակապետաց վաղուան
տօնին առթիւ երեկոյեան ժամերգութիւնը կա-
տարուեցաւ ի Ս. Հրեշտակապետ:

● Եր. 21 Նոյ. — Ժամերգութիւն և Ս. Պա-
տարադ ի Ս. Հրեշտակապետ. Սրբազան Պա-
րիարքը քարոզեց, գիտելով հրեշտակաց գոյու-
թեան հարցը բարոյական տեսակէտէն մասնա-
ւանդ, բացարդեց թէ մարդուն կեանքը հան-
դէնն է իր մէջ տեղի ունեցած բարի և չար ա-
գիներու միջև կատարուած ընդդիմամարտ պայ-
քարին:

Իրկունը Ընծայաբանի որակին մէջ տեղի ու-
նեցաւ ներկայ կրթական տարւոյ առաջին գրա-
կան երեկոյը:

● Կիր. 22 Նոյ. — Ս. Պատարադը մատու-
ցուեցաւ ի Ս. Յարութիւն, աբ քարոզեց Տ. Տի-
րայր Վրդ., ընթանալուն մասին Վրդ. Բրօքի
յամենայն ժամ ի վերայ ամենայնի, յանուն
Տեառն մեքոյ Յիսուսի Քրիստոսի Հօրն և Աստու-
ծոյն խօսքը (Եփես. Բ. 20). բացարդեց թէ՛ իր
մարդոց հանգէպ երախտագիտութիւնը հոգիին
ամենէն աշխուշական բարեմանութիւններէն
մէկն է, մի միայն այն խաղաղամտով թէ առանց
փոխադարձ օժանդակութեանց անտանելի պիտի
ըլլար կեանքը, ապա ուրիշ, Աստուծոյ հանգէպ
զգացուած առնն, բարոյականին հինն է ան,
քանի որ Աստուած է միակ բարին, որմէ կը
հառաքայթեն ամեն բարութիւնները, մեր թէ՛
հոգեկան և թէ նրւթական կեանքին մէջ:

● Կիր. 29 Նոյ. — Ս. Պատարադը դարձաւ
մատուցուեցաւ ի Ս. Յարութիւն: Քարոզեց Ս.
Պատարադը Հայրը, որ թելագործութեամբ օրուան
Աւետարանի ընթերցուածին (Ղուկ. Թ. 44—50)
խորհրդածեց թէ պէտք է ունենայ ոչ թէ միա-
մտութիւն, այլ արթնամտութիւն, որ Էրարին ըն-
դունայն զոհ շնորթաւ համար պարկեշտ միջոց-
ներու գործադրութիւնն է: Ոչ թէ մեծամտաւ
թիւն, այլ մաքուր կետամտութիւն ճշմարիտ
արժանիքի, որ ծառայութեան մէջ մանաւանդ
ի յայտ կուգայ: Ոչ թէ անձկամտութիւն, այլ
ներողամտութեան ևս լայնախոհութեան զգա-
ցում, որ կեանքը հասկնալու և հասկնալի ընե-
լու ամենէն արդար և գործնական կերպն է: